

Reactie RegioPlus op de miljoenennota

18 september 2020

RegioPlus

RegioPlus is het samenwerkingsverband van de veertien regionale werkgeversorganisaties in Zorg en Welzijn. Binnen het samenwerkingsverband werken de regio's intensief samen aan het in balans brengen en houden van de arbeidsmarkt. RegioPlus initieert, ondersteunt, onderzoekt en vormt de schakel tussen regionaal en landelijk arbeidsmarktbeleid.

Kijk voor meer informatie op www.regioplus.nl

Inleiding

Op Prinsjesdag presenteerde het kabinet zijn plannen voor het komende jaar. In dit stuk kijkt RegioPlus, het samenwerkingsverband van de 14 regionale werkgeversorganisaties in Zorg en Welzijn, met een arbeidsmarkt-bril naar de miljoenennota. En reageren we op de geschetste voornemens. We doen dat aan de hand van de pijlers van ons beleidsprogramma Samen regionaal Sterk: Kiezen en toeleiden, Leren en opleiden, Werken en behoud.

Ondanks de crisis waar we ons in bevinden, heeft het kabinet met de begroting een hoopvol geluid laten horen. Voor Zorg en Welzijn is sprake van voortzetting van beleid dat bewezen heeft bij te dragen aan het aanpakken van de arbeidsmarktuitdagingen. En dat knelpunten die door de crisis nog zichtbaarder zijn geworden extra aanpakt, zoals de grens aan de spankracht van de zorginstellingen en de mensen die er werken.

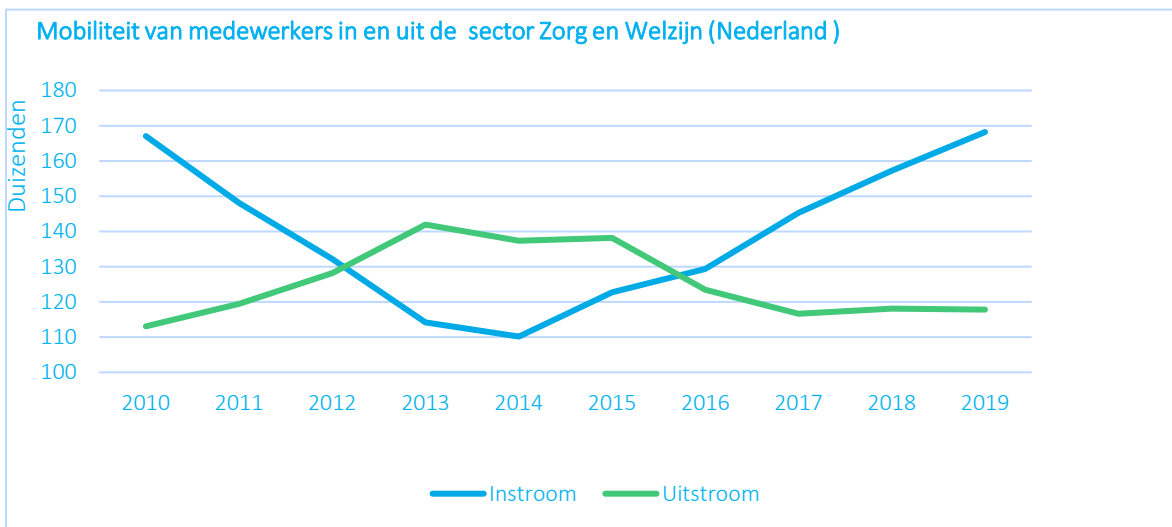
Daarbij constateren we net als het kabinet, dat Corona ook positieve effecten op onze sector heeft. Zo kreeg de samenwerking tussen zorgorganisaties, ook domeinoverstijgend, een mooie impuls. Vanuit RegioPlus juichen we dat toe. We blijven ons inzetten om deze winst op regionale domeinoverstijgende samenwerking, waar we al vele jaren mee bezig zijn, vast te houden. Ook de digitalisering die in alle sectoren een boost heeft gekregen, is een ontwikkeling die we zeker vast moeten houden. We gaan graag in gesprek over hoe dat kan worden gerealiseerd.

RegioPlus is verheugd dat meer middelen worden vrij gemaakt om de werkdruk in de zorg te verminderen. Door meer medewerkers te werven én te behouden en door het verminderen van administratieve lasten. Maar we zullen ons echt moeten voorbereiden op een toekomst met minder zorgmedewerkers en meer zorgvraag. Sociale en technologische innovaties kunnen hierop een antwoord zijn. Door meer in te zetten op digitale vaardigheden van personeel, digitale afspraken tussen zorgverlener en patiënt, en digitale alternatieven die tijdens Corona snel ingezet konden worden, kan veel efficiënter gewerkt worden. Binnen de begroting van het ministerie van Economische Zaken is veel aandacht voor digitalisering en innovatie. Het is belangrijk nu door te zetten met sociale en technologische innovaties specifiek gericht op de zorgsector en om een visie te vormen op de contouren van de zorg van de toekomst. Vanuit haar rol als verbinder van regionale arbeidsmarktaanpak voor Zorg en Welzijn en schakel tussen landelijk- en regionaal beleid, stelt RegioPlus graag zijn kennis en expertise hiervoor beschikbaar.

Kiezen en toeleiden

Regionale samenwerking

Als gevolg van de coronacrisis lijkt de belangstelling voor werken in de zorg en de erkenning van zorgverleners toegenomen. Maar ook voordat Corona uitbrak, zagen we al een sterke toename van instroom in de sector. Met de Regionale Contactpunten geeft het ministerie van VWS aan te werken aan een sluitende aanpak voor mensen die in de zorg willen werken. Vanuit de regio's worden mogelijkheden tot werken en scholen in kaart gebracht en worden mensen waar mogelijk naar de sector toegeleid. Dat gaat niet vanzelf. Het is zaak de verwachtingen van zowel geïnteresseerden als werkgevers goed te managen. Werken in de zorg vraagt bepaalde competenties en niet zelden worden er diploma-eisen gesteld.

Bron CBS AZW

Vanuit RegioPlus overleggen we regelmatig met het ministerie van VWS om te bepalen hoe we enerzijds de verwachtingen goed kunnen managen en hoe anderzijds werkgevers zich minder op diploma's en meer op competenties zouden kunnen richten. En we zetten ons in om de toeleiding tot de zorg vanuit de grote groep zij-instromers die na de Corona crisis mogelijk vanuit andere sectoren een overstap willen maken naar de zorg, zo goed en flexibel mogelijk te begeleiden.

Het kabinet heeft € 255 miljoen vrijgemaakt voor cofinanciering van Europese programma's gericht op regionale ontwikkeling, onderzoek en innovatie, duurzaamheid en digitalisering. Regionalisering wordt steeds belangrijker. Verschillen tussen regio's zijn groot, problemen en ook oplossingen zijn uniek. Dit hebben we gezien tijdens de coronacrisis: de grote verschillen in bijvoorbeeld Groningen en Brabant vroegen om een regionale aanpak. Financiering vanuit de Europese programma's faciliteert de samenwerking met verschillende partijen binnen een regio, wat ook bijdraagt aan maatschappelijke uitdagingen binnen de zorg.

Sterk in je Werk

Sterk in je Werk is een samenwerking tussen RegioPlus en CNV Zorg & Welzijn. Het ministerie van VWS heeft aangegeven in 2021 dit succesvolle programma extra financieel te zullen ondersteunen. Dat betekent dat we komend jaar meer mensen kunnen helpen de stap richting onze sector te maken en mensen die al in de sector werken kunnen behouden.

Toeleiding tot tekortberoepen

Er komt tot 2026 € 37,5 miljoen beschikbaar voor omscholing naar tekort-sectoren (steun en herstelpakket). Zorg en Welzijn is een van de sectoren waar reeds voor Corona sprake was van grote tekorten. Deze middelen die beschikbaar komen voor Intersectorale omscholing naar tekortberoepen, kunnen een boost geven aan intersectorale mobiliteit, het voorkomen van werkloosheid en het verkleinen van tekorten in Zorg en Welzijn. RegioPlus vraagt aandacht voor maatwerk aanpak, want de praktijk is weerbarstig. Door nauw aan te sluiten bij de Regionale Contactpunten en Sterk in je Werk-trajecten kunnen nieuwkomers daadwerkelijk toe- en opgeleid worden naar werk binnen de sector.

SectorplanPlus

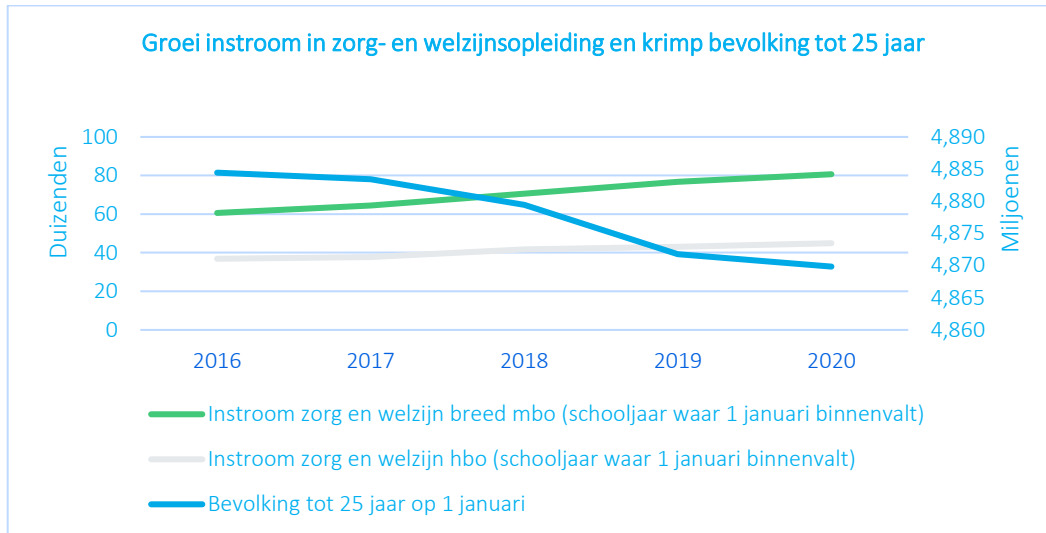
Ook met betrekking tot de subsidie van SectorplanPlus kijkt het kabinet naar mogelijkheden om dit na 2021 voort te zetten. Met SectorplanPlus kunnen zorgorganisaties zowel op het gebied van instroom als op behoud van personeel subsidie aanvragen om hen te scholen. Vanuit RegioPlus geven we uitvoering aan deze subsidie. Graag denken we met het ministerie mee over hoe een eventueel vervolg eruit kan zien en hoe verschillende subsidiestromen in de toekomst kunnen worden samengebracht. Zodat zorgorganisaties administratief kunnen worden ontzien, doordat zij de gegevens voor de aanvraag van subsidie niet langer op verschillende plekken en op verschillende manieren hoeven te registreren.

Werken in grensregio's

De Tweede Kamer heeft de regering eerder verzocht een roadmap op te stellen voor kansrijke beroepen voor grensoverschrijdend werken. De regering wil met concrete oplossingen komen voor knelpunten in de erkenning van diploma's en beroepskwalificaties. Dit sluit aan bij de ambities van grensregio's binnen het samenwerkingsverband van RegioPlus. We gaan dan ook graag met het ministerie van OCW in gesprek hierover.

Leren en opleiden

Door demografische ontwikkelingen stromen er volgens het ministerie van OCW minder leerlingen het onderwijs in. Arbeidsmarkt-breed zal dit ongetwijfeld kloppen. Binnen de sector Zorg en Welzijn zien we echter een heel andere trend. Het aantal leerlingen neemt hier al jaren toe en deze stijging zal naar verwachting, na de coronacrisis, alleen maar sterker worden.

Bron CBS AZW

De toename van leerlingen brengt ook de nodige uitdagingen met zich mee, zoals de zorg om voldoende en kwalitatief goede begeleiding. Maar ook hier is iedere regio weer anders. RegioPlus kent, met de aangesloten regionale werkgeversorganisaties, een unieke regionale aanpak in de samenwerking met onderwijs voor de sector Zorg en Welzijn. RegioPlus roept het ministerie van OCW dan ook op gebruik te maken van deze samenwerking in hun voornemen regionale adviseurs in te zetten. Door deze adviseurs aan te laten sluiten bij de bestaande regionale netwerken, wordt de slagkracht van OCW richting het veld versterkt en kunnen we de lijnen tussen de regio's en het ministerie nog verder verkorten.

Stages in zorg en welzijn

Het ministerie van OCW geeft aan dat de coronacrisis heeft geleid tot een fors minder aantal beschikbare stage- en leerwerkplekken. Binnen de sector Zorg en Welzijn zien we hierin ook een uitdaging. Wel dient daarbij te worden opgemerkt dat het voor het mbo-onderwijs volgens de prognoses van de Samenwerkingsorganisatie Beroepsonderwijs Bedrijfsleven iets genuanceerder ligt. Zo wordt voor de zorg, kijkend naar het aantal leerlingen van 2019/2020 een tekort voorzien van 2% aan stageplekken en zou er sprake zijn van voldoende BBL plekken. En hoewel de uitdaging binnen welzijn en assisterende gezondheidszorg wel hoger ligt, loopt dit zeker niet uit de pas met andere marktsegmenten. Dat neemt niet weg dat het in absolute zin om grote aantallen leerlingen gaat die geen stageplek kunnen vinden. RegioPlus onderschrijft het belang van voldoende goede stage- en leerwerkplekken, waarbij vooral de begeleidingscapaciteit een aandachtspunt is.

	Stagetekort 2020/2021 t.o.v. aantal leerlingen 2019/2020					
	Naar marktsegment					
	Aantal stagetekorten		Aantal leerlingen		Percentage tekort	
	BOL	BBL	BOL	BBL	BOL	BBL
Orde en veiligheid	2.474	205	11.265	1.419	22%	14%
Welzijn	1.921	81	34.052	4.407	6%	2%
ICT	1.667	19	23.081	985	7%	2%
Zorg	1.389	147	55.640	35.401	2%	0%
Luchtvaart	1.113		3.410	20	33%	0%
Office	1.061	28	19.017	541	6%	5%
Juridisch	1.057	0	8.917	297	12%	0%
Gastvrijheid	722	279	23.070	8.053	3%	3%
Financiële diensten	828	6	10.921	402	8%	1%
Groothandel en internationale handel	782	6	11.532	688	7%	1%
Entreeopleiding	694	27	12.540	3.458	6%	1%
Transport en logistiek	371	317	5.014	6.245	7%	5%
Metaal en Metalektro	571	41	13.789	6.982	4%	1%
Assisterende gezondheidszorg	402	38	8.913	1.091	5%	3%
Groen	423	10	16.966	3.965	2%	0%

Bron SBB, bewerking RegioPlus (alleen marktsegmenten met meer dan 400 tekorten zijn weergegeven)

Het kabinet investeert in 2021 € 15 miljoen voor het behoud van stage- en leerwerkplekken. De regionale werkgeversorganisaties die zijn aangesloten bij RegioPlus hebben goede onderwijsnetwerken, waarin zowel mbo- als hbo-onderwijs vertegenwoordigd zijn. Binnen deze netwerken wordt gezocht naar mogelijkheden om de begeleidingscapaciteit te vergroten en naar oplossingen voor specifieke regionale uitdagingen. RegioPlus gaat graag met het ministerie van OCW in gesprek over hoe dit maatwerk in de regio nog beter tot zijn recht kan worden gebracht.

Krimregio's

Het kabinet neemt diverse maatregelen om de toegankelijkheid van het onderwijs in krimpregio's te waarborgen. Zo trekt een team van procesbegeleiders door het land om betrokken partijen in krimpregio's bij elkaar te brengen en te adviseren. Ook wordt gekeken naar de bekostiging van geïsoleerde scholen om structureel onderwijs te kunnen bieden. Regionale werkgeversorganisaties houden zich op het gebied van beroepsonderwijs bezig met Regionale Strategische Opleidingsplanning. Ook hier adviseert RegioPlus het ministerie van OCW om in de krimpregio's de samenwerking te zoeken met de werkgeversorganisatie in die regio en zo gebruik te maken van de netwerken die er al zijn.

Flexibilisering van het onderwijs

Eén van de belangrijkste manieren om zij-instromers snel inzetbaar te maken, is het onderwijs flexibiliseren. Binnen het mbo-onderwijs wordt daar op dit moment hard aan gewerkt. Vanuit RegioPlus zetten we ons in om zij-instromers, via erkenning van competenties en vaardigheden die zij al bezitten, landelijk erkende deelcertificaten te laten halen, waarmee ze gekwalificeerd in de zorg aan de slag kunnen. De uitdaging daarin ligt nog in het mogelijk maken van stapeling van erkende deelcertificaten tot een volwaardig diploma én het zorgen voor uniformiteit in wat de verschillende ROC's aanbieden.

In de begroting van het ministerie van OCW wordt gesproken over het experiment Vraagfinanciering in het hoger onderwijs. Ook dit experiment richtte zich op het flexibiliseren van de kwalificatiestructuur om deze beter aan te laten sluiten op de arbeidsmarkt en de economie. Helaas is besloten het experiment niet te verlengen. Terwijl ook voor het hoger onderwijs flexibilisering van het beroepsonderwijs uitermate belangrijk is voor een snelle toetreding van zorgverleners. RegioPlus gaat dan ook graag met het ministerie in overleg om te bespreken hoe het hoger beroepsonderwijs op het gebied van flexibilisering kan leren van de ontwikkelingen die momenteel in het middelbaar beroepsonderwijs worden opgepakt.

Werken en behoud

Werken in de zorg

Het kabinet investeert in de voortzetting en intensivering van acties uit het programma Werken in de Zorg. Met € 20 miljoen voor 2021 en een jaarlijks oplopend bedrag tot € 130 miljoen in 2023, wordt ingezet op het aanpakken van werkdruk, het realiseren van een beter loopbaanperspectief en investering in grotere contracten, en meer regie en zeggenschap voor zorgverleners. Dit biedt ook voor de toekomst mogelijkheden om de succesvolle arbeidsmarktactiviteiten die RegioPlus afgelopen jaren heeft opgepakt, zoals SectorplanPlus, Sterk in je Werk en de toeleiding van personeel naar de zorg via de Regionale Contactpunten, voort te zetten. Daarbij is het goed dat het kabinet aangeeft dat er een grens is aan de spankracht van de zorginstellingen en de mensen die er werken. In dat kader wordt er een onafhankelijke commissie aangesteld die mogelijke arbeidsmarktknelpunten en -kansen analyseert en verschillende scenario's uitwerkt voor een volgende kabinetsformatie.

Ook het ministerie van SZW constateert in haar begroting dat er een aantal knelpunten is dat de arbeidsmarkt in de weg zit, zoals contractvormen. Het gevaar dringt zich op dat, vanuit de verschillende ministeries en met de beste bedoelingen, náást elkaar in plaats van mét elkaar gewerkt wordt aan dezelfde uitdagingen. RegioPlus bepleit een integrale aanpak van de arbeidsmarktknelpunten vanuit de verschillende betrokken ministeries. Als expert op het gebied van arbeidsmarkt in de regionale context, stellen we daarbij graag onze kennis en expertise ter beschikking om mee te denken.

Flexibilisering van werk

De arbeidsmarkt is wezenlijk aan het veranderen. Werkenden (in welke arbeidsvorm dan ook) geven aan dat grip op het werk, grip op het leven en grip op het inkomen voor hen heel belangrijk is. De verhouding vaste en flexibele medewerkers is uit balans, zowel op de arbeidsmarkt als in organisaties. RegioPlus ziet een rol voor een regionale aanpak die eraan bijdraagt die balans te herstellen. Knelpunten zullen echter ook op landelijk niveau aangepakt moeten worden. De recente rapporten van de Commissie Borstlap en van de Sociaal-Economische Raad geven oplossingsrichtingen aan. RegioPlus heeft de ambitie om die regionaal in te vullen, gesteund door landelijke afspraken.

Daarnaast zijn het de werkomstandigheden die het verschil maken tussen goed werken en het goed (als team) met elkaar hebben. Deze omstandigheden zijn bepalend voor verloop en ziekteverzuim. Dat vraagt om een wezenlijk andere invulling van werkgeverschap én werknemerschap.

Regionaal beleid en regionale aanpak omtrent flexibilisering is in de kern wat nu en in de toekomst nodig is. Grotere arbeidscontracten via meer uren werken en gecombineerd werkgeverschap dragen hier wezenlijk aan bij. Zoals RegioPlus al eerder dit jaar aan het ministerie heeft laten weten, pakken we graag samen deze handschoen op om tot een passende regionale aanpak te komen die leidt tot een betere balans tussen vast, flex en uitzendkrachten.

Dit is een uitgave van RegioPlus
18 september 2020

Meer informatie

079 323 03 19
info@regioplus.nl
www.regioplus.nl